WODOCIĄGI KATOWICKIE SPÓŁKA AKCYJNA

https://www.wodociagi.katowice.pl/o-nas-wodociagi-katowice/drugi-etap-regulacji-rzeki-rawy

Drugi etap regulacji rzeki Rawy

Po zakończeniu pierwszej regulacji rzeki Rawy prawidłowe warunki przepływu wody w korycie utrzymały się stosunkowo niedługo. Ujemnie wpływał na nie rozwój miast i oddziaływanie powstających w okolicy zakładów przemysłowych. Bezpośrednie kierowanie ścieków do Rawy zmieniło rzekę w ściek. W latach 60-tych podjęto decyzję o obudowaniu i całkowitym przykryciu koryta rzeki Rawy w centrum Katowic. Równocześnie w latach 1957 - 1967 sporządzono analizy i określono warunki jakie należy spełnić by ponownie przywrócić rzece prawidłową hydraulikę.

W latach 60-tych w zlewni rzeki Rawy i w jej okolicy eksploatację górniczą prowadziły: KWK „Katowice", KWK „Kleofas", KWK „Wujek" i KWK „Wieczorek". Planowano też rozpoczęcie wydobycia pod centrum Katowic. W 1970 roku Prezydium Rządu podjęło decyzję w sprawie eksploatacji pokładów węgla kamiennego w obrębie górniczego filara ochronnego dla śródmieścia miasta Katowice, na mocy której Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Katowicach zostało zobowiązane do przeprowadzenia robót zabezpieczających na rzece Rawie oraz robót zabezpieczających urządzenia wodno-kanalizacyjne śródmieścia Katowic. Regulację rzeki Rawy rozpoczęto w 1975 roku. Do tej pory zrealizowany został pierwszy i drugi etap.

Pierwszy etap regulacji rzeki Rawy obejmował prace na odcinku od początku biegu rzeki do 5,3 km długości, tj. do okolic oczyszczalni ścieków „Gigablok" w Szopienicach. Z uwagi na celowość przedsięwzięcia z decyzji wojewody rolę inwestora przyjęła na siebie Wojewódzka Dyrekcja ds. Szkód Górniczych. Także środki na jego realizację pochodziły z Funduszu Szkód Górniczych. Generalnym projektantem prac został „Hydroprojekt" Kraków, a generalnym wykonawcą „Hydrobudowa - Śląsk". W 1984 roku nadzór nad przedsięwzięciem jako inwestor zastępczy dla WPWiK przejęła instytucja „Inwest". Sprawowała go praktycznie do zakończenia prac pierwszego etapu. Według pierwszego harmonogramu zakończenie prac pierwszego etapu miało nastąpić w 1984 roku. Chociaż nie było problemów z finansowaniem remontu, pojawił się problem mocy przerobowych. Ostatecznie realizację pierwszego etapu regulacji rzeki Rawy zakończono w 1993 roku. W wyniku wykonanych prac dno koryta obniżono przy ujściu rzeki o 2,76m, a średnio od 2,5m do 3,5m.

W 1993 roku po zakończeniu pierwszego etapu regulacji rzeki Rawy RPWiK w Katowicach przyjęło na siebie rolę inwestora drugiego etapu. Już pod koniec pierwszego etapu „Hydroprojekt" wykonał wstępny projekt remontu w drugim etapie. Wykonywanie prac, tak jak w pierwszym etapie, powierzono „Hydrobudowie - Śląsk". W 1993 roku RPWiK w Katowicach jako „inwestor bezpośredni" powierzyło Zarządowi Inwestycji Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów jako „inwestorowi zastępczemu" obowiązki związane z przebudową środkowego biegu rzeki.

Finansowanie drugiego etapu regulacji Rawy z Funduszu Szkód Górniczych nie było już możliwe. Nie było możliwości finansowania remontu przez wszystkie kopalnie prowadzące eksploatację na terenie województwa katowickiego. Do współfinansowania regulacji została zobowiązana KWK „Katowice", później KWK „Katowice - Kleofas", która prowadziła wydobycie pod remontowanym odcinkiem rzeki Rawy oraz pod śródmieściem Katowic. Po wykonaniu niezależnych ekspertyz zleconych przez górnictwo i RPWiK w Katowicach, mających na celu określenie procentowego udziału KWK „Katowice - Kleofas" w finansowaniu przebudowy rzeki Rawy, ostatecznie ustalono, że ze środków kopalni zostanie pokryte 37,7% kosztów całego zadania. Pozostałe 62,3% pochodziły z dotacji NFOŚiGW i dotacji oraz pożyczek z

WFOŚiGW, środków Urzędu Miasta, Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast oraz RPWiK w Katowicach.

Poważne kłopoty z finansowaniem II etapu regulacji rzeki Rawy rozpoczęły się po roku 2000, wraz z likwidacją kopalń. RPWiK w Katowicach ubiegało się o dodatkową dotację z NFOŚiGW. Fundusz wówczas dotacji nie przyznał. Roboty musiały zostać spowolnione. Jednocześnie RPWiK w Katowicach z dniem 1.03.2003 roku przestało być administratorem rzeki, a co za tym idzie także inwestorem drugiego etapu regulacji rzeki Rawy, bowiem Rada Ministrów rozporządzeniem z dnia 17.12.2002 roku, podporządkowała rzekę Rawę Regionalnemu Zarządowi Gospodarki Wodnej w Gliwicach. Jednak ani nie wyposażyła go w środki na kontynuowanie prac, ani nie dała prawnych możliwości ich pozyskiwania. RZGW w Gliwcach jako jednostka administracji państwowej nie może występować o dotacje z Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska, ani też o wsparcie do urzędu miasta. Zarówno RPWiK jak i RZGW stanęły na stanowisku, że prace powinno kontynuować RPWiK. Szukano możliwości prawnych dla rozwiązania powstałego problemu. 1 grudnia 2003 roku RZGW i RPWiK zawarły porozumienie w sprawie kontynuowania prac na rzece Rawie przez RPWiK. 4 grudnia 2003 roku obie strony podpisały umowę, na mocy której RZGW w Gliwicach, jako obecny inwestor regulacji rzeki Rawy, powierzył RPWiK w Katowicach, jako inwestorowi zastępczemu, prowadzenie prac na rzece. Umożliwiło to ponowne podjęcie regulacji i doprowadzenie do km 7+763,5 tj. do ul. Bankowej. Tym samym drugi etap regulacji rzeki Rawy został zrealizowany.

Drugi etap regulacji rzeki Rawy kosztował 154,9 mln. Z tego 58,4 mln przekazał Katowicki Holding Węglowy - KWK „Katowice-Kleofas”. NFOŚiGW przyznał kilka dotacji na łączną kwotę 53,9 mln. Urząd Miasta Katowice zabezpieczył środki na kolektor lewobrzeżny oraz przebudowę wylotów kanalizacji deszczowej na VIII i IX odcinku realizacyjnym na łączną kwotę 27,8 mln. WFOŚiGW przyznał dotację w wysokości 6,1 mln oraz udzielił RPWiK w Katowicach pożyczki w wysokości 6 mln. Ze środków własnych RPWiK w Katowicach wydatkowało kwotę 1,3 mln. Urząd Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast za pośrednictwem Urzędu Miasta przekazał 1,8 mln.